

18

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Σφ. IV, 18/1970*

4
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Διμήριον 1969 / - Φεβρουάριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημείωση: Το Πλ.ν. επί το Κωβ.ν. ήσαν χωριά τῆς Ἀνατ. Θράκης
ἡ γὰρ ἐκείνη τοῖς Βιθυνίοις καὶ οὐκ ἀποδίδειν 3 χιλ. ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τοῦ
Πολιτῆς ἔθρου. Οἱ Κωβ.ν. καὶ πάλιν δυὸ χωριῶν ἐδαφιστάθησαν ἐν Σοφικῶν
ἐκ τῆς 1923 -

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Σ.Ο.Φ.Ι.Κ.Ο.Ν.
(παλαιότερον ὄνομα: Πλ.ν. - Κωβ.ν.), Ἐπαρχίας ΔΙ.Α.Υ.Μ.Ο.Τ.Ε.Ι.Χ.Ο.Ν
Νομοῦ Ε.Β.Ρ.ΟΥ.

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Αἰμ.τρίος
ΚΑΜΠΑΞΕΚΑΛΗΣ... ἐπάγγελμα ΔΙ.Δ.Θ.ΛΟΓΟΣ
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Σοφικῶν - Πενθίου ἔθρου
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 6

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:

α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Β.Α.Β.Ι.ΛΕΙΟΣ
Καραφ.εἰ.ζ.μ.... τοῦ Γεωργίου
ἡλικία 30 ἐτῶν γραμματικαὶ γνώσεις ἀπλάειστοι
τόπος καταγωγῆς Σοφικῶν

Ἰ.Χ.Ε.Ν.Ν.Ν. ἐπὶ Κωβ.ν. Ἀνατολ. Θράκης, ἐκ τῆς Δι.Α.Υ.Μ.Ο.Τ.Ε.Ι.Χ.Ο.Ν
β) Γεωργίου Κ. Β.Α.Β.Ι.ΛΕΙΟΥ ἐκ τῆς Δι.Α.Υ.Μ.Ο.Τ.Ε.Ι.Χ.Ο.Ν
γνώσεως ἀπλάειστοι γνώσεις ἀπλάειστοι

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Ὁ ἀμάρης ἐπὶ γεν. καὶ αἱ ἐφόροι
Περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν. ἤλθον ἐκ τῆς
Περιοχῆς διὰ τῆς Βαβυλῆς, τῆς Βοδυσσῆς
Ἦσαν αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Χωρίζεται. Ἀν. ἐκ τῆς Βαβυλῆς.
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητες; δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Αἱ περιοχαὶ διὰ τῶν σπορῶν ἦσαν ἰδιοκτησίαι. Τὰ βοδυσσῆα
ἦσαν περιοχαὶ ἀνέκων τῶν ἐκ τῆς Κοινότητος
- 3) Ὁ πατήρ διατρεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Μετὰ τὸν γάμον ἔλαβον τῶν τέκνων κατὰ δυνάμιν
ἡλικίας διένειμε τὴν περιουσίαν τοῦ ἡ' ἐφ' ὅσον ἐπαμύ-
νησθησιν κληρονόμοι τῆς περιουσίας τοῦ ἡδὼν μόνον
οἱ ἄλλοι.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

...*Ποιολοῦντο μὲν τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν συγχρόνως*.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναί., ὡς καὶ ἐν τῷ κατ' ἐξ. τῇ γεωργίᾳ.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

...*Δὲν εἶχον γαμοκλήματα, οὐτε νηφια καὶ μοναστηρία*.....

...*Σημειοῦν*.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-κατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

...*Δὲν ὑπῆρχον*.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

...*Τὰ νηφιατὰ των ἦσαν ὀλίγα καὶ τὰ ἐμαλίστην*.....

...*ὅταν μόνον των*.....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

...*Ὀχι, δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο*.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *Ὁκαλοῦντο μὲν τὴν καλλιέργειαν*...

των κτημάτων των μόνον κατὰ τὴν περίοδον τοῦ θέρους ἐκτελοῦσαν
ὡς τσιφλίκια ἄλλων νηφιστῶν.

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται. θεριῶται ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

...*Μόνον ὡς θεριῶται*.....

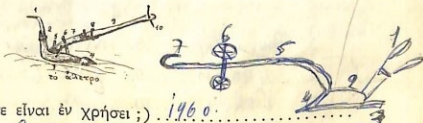
δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....
..Τὰ χωράφια ἐλιπαίνοντο μόνον μὲ ζωϊκὴν κόπρον
..(βοῶν καὶ αἰγοπροβάτων).....

2) Πότε έγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; . . . αἱ ἀπομνημ. τοῦ Σοφιστοῦ Β. Παπαζ. τοῦ Α. Βράνη
τὸ 1923, εἰς τὴν Παρὴν τὴν οὐδὲ ποτε ἔκαμαν χρῆσιν χημικῶν λιπασμάτων
 εἰ. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται; τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; . . . τ.δ. Βιδναρῶν. Ἄροτρα. Ἐχρησίσθησαν ἀπὸ τοῦ 1907-1908. Σιδηροὶ μηχαναὶ οὐδε ποτε
ἐχρησίσθησαν; ἀπὸ τοῦ 1920.

1) Σιδηρούν άροτρον (τύποι αυτού, δηλ. μονόφτερο, διφτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος ;
Ποῖος κατασκεύαζε τὸ άροτρον τούτο ἢ ἀπὸ τοῦ ἐνὶ τοῦ ἡμεῶν
αὐτοῦ ; ... Τὸ σιδηρὸν άροτρον ἔχει μονόφτερον
ἐχρησιμοποιεῖτο εἰς ὅλα τὰ κτήματα. Ἡ προμήθεια των
ἔχεντο ἐν τῷ πόλει διὰ βωτείων.

Παραθέσσετε σχεδιαγράφημα (ή φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου
σιδηροῦ ἀρότρου μὲ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. χιτών . 4. ένι . 7. τήγνις . 10. . . . .
2. κοινωρί . 5. βινυλάρι . 8. . . . .
3. βινύλα . 6. ποχούλια . 9. . . . .

- 2) Τρακτέρ (άπό πότε είναι εν χρήση;) 1960
- 3) Μηχανή θερίσμου 601 Donk. m. 1925 μηχανοκίνητη 1961

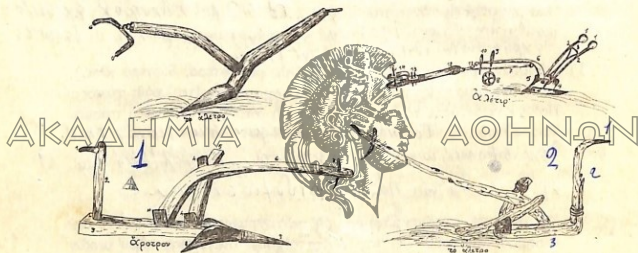
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματίων). 1925. βοιδομύνη.

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ..... 1955 .....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....

ὁ πατέρι κατασκεύαζε. μόνος του .....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ. ἐκμετρησθε τὸ πῶς ἔχει. 1 καὶ 2

1. κεφάλι	.....6. ἀντιπλάγιον	.....11. ....
2.	.....7. ἀντιπλάγιον, δὲ πλάγιον	.....12. ....
3. κονιοτόριον	.....8. μηχανισμός	.....13. ....
4. ὁ ἀροστῆς	.....9. ἡ γλῶσσα	.....14. ....
5. ὁ ἀροστῆς	.....10.	.....15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι, διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

..Τὸ ὕνι ἦτο. ἡλᾶς. μορφῆς. δῖ. ὅλα. τὰ. εἶδη. τῶν. χωραφίων.
..ἦτο. ὅμοιον. πρὸς. τὸ. παραμῶν. δῖ. ἀρίθ. 1. ....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ..τὸ. σχῆμα. τῆς. σπάθης.
..ἦτο. ὡς. ἔα. τὸ. ἀρότρον. 1. καὶ. 2.

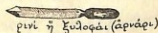
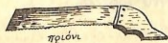
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ..ἦ. ἐκ. ξύλου.

..ἦ. ὡς. ἔα. ἦτο. κατασκευασμένη. ἐκ. ξύλου. ἢ. σιδήρου. 1. καὶ. 2.

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ., σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

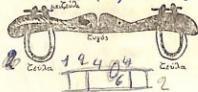
..ἦλᾶς. ἡν. ἐπὶ. δι. ὁρθοῦν. ἐργαλεῖα. μορφοῦντο. ὡς. τα.
..παραμῶν. ἢ. κοινὰ. ὅμοια. ἐργαλεῖα. ἦτο. ὡς. ἔα. ἦτο.
..πριόνι, ἀρίδα καὶ ξυλοφαῖ

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *Βέβλια καὶ βαμβάλια*.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... *Αὐτοὶ καὶ ὄνος*.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ναι, ἢτο ἀναγκαῖος. δι' ὅτι ἂν δειθῇ 1. ἔχρημα ποιεῖται δι' ὄργωμα μὲ δύο ζῶα ἢ ἄροτρο καὶ ὄνους. 2. ἔχρημα ποιεῖται δι' ὄργωμα μὲ ζῶο ἢ ἄροτρο.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

1. ζεύλα 2. κέβλα 3. τρέμαχτεις 4. λούρα 5. κατὰ 6. λούρα

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

ὅτι ζεύλες ἦσαν ὅμοιαι ὡς ὑπ' ἀριθ. 1. ζεύλας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

ὁ κρίκος ἐξέχεται κατὰ τὸν...

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; ... *ποτέ*.....

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

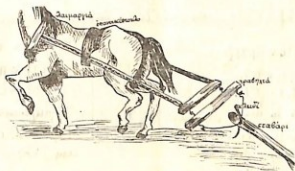
ἐκ τῶν 3. ζεύξιν... κατὰ τὸν... ὅπως εἰς τὴν εἰκόνα

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

..... ὁπως εἰς τὴν ἐξῆς εἰκόνα :

.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) ; 2) γυναῖκα ; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἢ συνήθεια εἰς τὸν τρόπον σας.....

..... ὅπως ἐν τῇ ἐξῆς εἰκότι : ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

..... ὁπως ἐν τῇ ἐξῆς εἰκότι.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

..... ὁπως ἐν τῇ ἐξῆς εἰκότι.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα ; με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).....

..... με σχοινί τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα.....

- Τὸ ὄργανον ἐξίσταται ἐν τῷ αὐτῷ ὅρῳ (α).....

Генерал Зейдлер и др. (8).....

Σητήριον ὁ τοῦτοιο (θ)
 χειροποίητος καὶ τὸ α
 τοῦ οὐδους. ἀρχίζουσιν ἀπὸ
 τῶν ἀπὸ καὶ τῶν ἀπὸ τῶν
 τῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ
 καὶ τῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη)
εἰς λωρίδας (δηλ. σπορῆς ἢ σπορίσ, ντάμις, σιασιές, μεσοράδες
κ.λ.π.); Ἡ σπορά ἐγένετο καὶ γίνεται καὶ σπορίει δμ...
καθὲς βλαστὴ ὑπολογίζεται καὶ ἡλικία ἡλικίας 7-8 βήματα.
Τὸ ὄργωμα ἐγένετο καὶ γίνεται καὶ γίνεται δηλ. ὑπολογίζεται
σεκάκον γκα τους 9-14 βήματα (δμ... 3: βλαστῆς } β). ἀφμα δμ...
Πῶς ἔχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μὲ αὐλακίαν; .....
ἐχωρίζετο καὶ αὐλακίαν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνθήκη νὰ γίνεταὶ ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων
δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται
ἄροτρον ; ... Ἡ ἑρμηνεία τοῦ β. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 82

- 7) Ποιοι τρόποι ή είδη οργάνωτος (άρωτριάσεως) ήσαν εν χρήσει παλαιότερον (ή σήμερα). Δηλ. ή διάνοιξις τών αὐλάκων με τὸ ὕνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ. ....
Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων ἔχεν τὸ ὕνι:
καθέτως, πλαγίως καὶ βαθιά αὐτὸ ἑκαστονίζετο
ἐν τῷ ξύλινῳ ἀλφειῖ ἀπὸ τοῦ θίους παρὶ τὸ ὄροισον εἶχεν
φύην
 - 8 -

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *Τὰ ὀργώματα κατὰ τὴν προετοιμασίαν ἐκτελεζο. βαθιά, Ἀλλὰ κατὰ τὴν ὁπορὰ τοῦ σιταριοῦ ἐκτελεζο δυνάμει (ρηχά).*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

Ἐγίνοντο 2-3 ὀργώματα. τὸ πρῶτον Μάρτιον-Μαῖον ὀνομάζοντο ἀνοιξιάτικο. τὸ δεύτερον Ἰούνιον καὶ τὸ τρίτον ὡς Ἀύγουστον ὀνομάζοντο. ζιεύ ὀργώματα.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀποντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Πρὸ τοῦ 1990 δὲν ἐκτελεζοντο καὶ ἀνεχθαι. τὴν ἑπομένην ἐποχὴν ἐκτελεζοντο 4-5 φορές ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ καλοκαιρίου.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρτόν τοῦ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Ἐν α. (1) ἔως.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχήν; ... *Ἀπαραίτητα. ἀρ. ὅλα. 2-3 φθινόπωρον καὶ ἀνοιξιν.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .....

Ἐκρηβιλωπαίτω διὰ τὴν σποράν τοῦ σιταριοῦ τὸ ξολινο δίρικι (ψιτοτσογκας). καὶ τὸ αἰδερεντο θινγκι.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

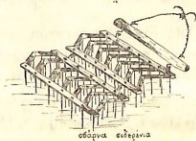
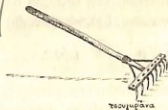
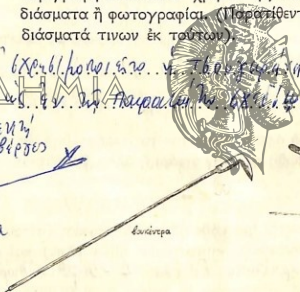
καθαρίζονται ἐκ τῆν ζάλη δαλ. ζυλινη θουκίντρα.
ἡ δὲ πᾶσι τὰ ὅσα εἶναι τοποθετημένη ἡ εἰς δερνίνα
ζυλιντρα· ἐξ, δὲ καὶ ζαλι.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα): ὅταν γίνῃται ζυλιντρα ἀρτωμα δαλ. γλιντρα
ἰσοπέδωσις. ὅταν γίνῃται ἡ σκαφή τῶν ἀκρίων

το ὄργωμα τὰ ὅσα προῦνται τὴν ἀντιζιάντην σκαφὴν διδόνται ἰσοπέδωσις

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδά, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . . . . .

... διὰ τὸ διαψιφῆς τοῦ ἀμνηστῆ. ἔχρησθη κοινὴ ἐν τῷ διμερῶς,
διὰ τὰ καλὰ πόνεμα, φασόλια, κηπουρική ἢ τῶνα καὶ τὸ χρονογράφημα

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

ὅταν τὸ βούλα, ζευγάνται, γὰρ πρῶτον φασόλια (ἀτσαβίτιμα) καὶ ἔπειτα τὸ σπέρμα ἕνα πρὸς ἄλλο τὸ σπέρμα.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιερгоῦντο (ἢ καλλιερгоῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. . . . .

Τὰ χωράφια ἐκαλλιερгоῦντο καὶ καλλιερгоῦνται διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων (ἀσπύρια). Τὰ φασόλια ἐπὶ ἀλάτιν καὶ ὕδατος ἢ καὶ ἕως ἔσθης ὅλα τὰ ὀσπρία χρεώσονται ἀλάτιν. Τὰ φασόλια ἐπὶ ἀλάτιν καὶ ὕδατος ἢ καὶ ἕως ἔσθης ὅλα τὰ ὀσπρία χρεώσονται ἀλάτιν.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιερгоῦντο (ἢ καλλιερгоῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. . . . .

πρὸ τοῦ 1920. ρόβη, θύω, θύω λαφί (βρώμη) ἐκαλλιερгоῦντο
ἐν ὅλῳ τῷ χωρῷ.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνουντο ἢ ἐφύτευοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. . . . .

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

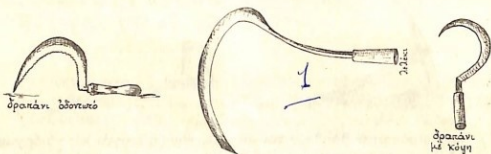
α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

ἔ.θ.ε.ρ.ι.ζ.ο.ν. με δρεπάνι. δ.η.λ. 1

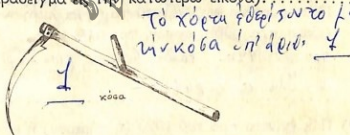

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ....

κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐργαλείων τῶν παραρτήματων
δ.η.λ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χέρσα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). ....

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν). ....

Ἡ λεπίς τοῦ δρεπανιοῦ καὶ τῆς κόσσης ἦτο ὀμαλὴ ...

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; ....

Ἡ χειρολαβὴ ἦτο κατασκευασμένη ὡς τὸ ἐκείνην.
ἐ.θ.ε.ρ.ι.ζ.ο.ν. 1 ... ὁ σιδηροῦς σκελετὸς ἐλέγετο κόβη.

τὸ ζῆλον κοσμοῦλο -

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *τὰ δρεπάνια καὶ τὰς ἀβέες τὰ ἀγέρας ἀπὸ τοῦ Αἰδου μύτειχαν.*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσέως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *μόνον τὰ ρεβίθια καὶ ἡ ρόβη... ἐκρίζωναντο... τὰ ρεβίθια ἀπόφυε ἐκρίζωνοντο.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *τὸ βιτάρι τὸ κριθῆ καὶ ἡ βρώμη ἐθερίζοντο ἐν ὕψος 9 τοῦ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους. ἡ σίκαλις ἐν ὕψος 9 τοῦ.*

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμειναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ἀκαδημία*

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλοι πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δρασίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *ὅταν ἐθερίζαν τὸ ἀσπὶν δὲ πρῶτον ἔμαρνε τὸ δεμάτιον τὸ δῆμα ἐθερίζαν καὶ οὐδ' αὖ ἐθερίζαν τὸ δῆμα καὶ δὲν ἐθερίζον τὸ ἐδένε -*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *οἱ χερίες ἐτοποθετοῦντο ἐπὶ τὸν ἐπὶ τὸ δεμάτιον ἢ εἰς τὸν ἐπὶ τὴν ἄλλη μετὰ τὰς κεφαλὰς τῶν σταχύων πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.*

- 4) Ἐσίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ὁ θερισμὸς ἐκράδεν καὶ ἀρᾶς ἔχον· νὰ ἀρχίσῃ...
ἢ ἔσαν· ἀκτέραν· .....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Νοί, ἐτραγουδοῦσαν, τῶρα δὲν τραγουδοῦν· .....

παρεδέρξαν· 2. τραγούδια· .....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον· .....

Εἰς τὸν τῶρον τῶν δὲν εἶχαν· τὰς τῶν ἐθίμων· .....

ὅταν ὁ κῆρ ἐπύρηναν ὡς δὲ μὲν καὶ εἰς τὰς γλῶσσας ἐκείνους τὸ
ἐξῆς ἔθιμο· τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἔφηναν ἐν κίχρῳ τεμάχιον
ἀθήριστον τῷ ἐξ ὅλοι τοῖς θερίσταις ἐπαιρναν ἀπὸ ἑαυτῶν χερίᾳ,
ἐξέσθον· ἐξ ὅ. κίχρ.· διττὴν· ἐκράδαν· ὁ· τῶν γλῶσσας, καὶ
ἐπύρηναν· ὅσο· ἐκράδεν· ἐξῆς· ὡς δὲ μὲν· οἱ θερίσται (ὁραίνονται)
ἐλάσαν ὅτῳ ἥλθῃ, καλὴ προκοπὴ ὅτῳ εἰδομένη· ὅν
τὸ ἔθιμο αὐτὸ ἐλάσαν· ντὸ θά (εἰς χί).

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

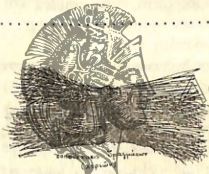
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

τὸ δὲ μὲν ἐξῆς ντὸ ἀφῆσαν, μὲν· ἐξῆς· ἐξῆς·
τὸ δὲ μὲν· ἐξῆς· .....

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἡ ἐργασία ἐγένετο ὡς ἐξῆς. Ὁ πρῶτος δεξιὸς .....
 ἐκάρηεν τὸ δεμάτιασμα ἀπὸ τοῦ ἴδιου τοῦ βιτάρη...
 ἐδερίζον αὐτὸν ἐξήκισαν τὸ δεμάτιασμα καὶ ὁ δεξιὸς
 τοῦ ἐδεν εἰς ἀρίστην. Κατὰ τὸ δεξιὸν ἐκάρηεν μορφαίνον
 τὴν παλαμάρια (ἡ δὲ βρον προφυλάττειν ἀριστερῶς)....
 χερσὶν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ δεμάτια ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν καὶ ἴδιον
 κατὰ τὸν ὅρον. ὅταν ἐτελείωνε τὸ χερσὶ τὸ δεμάτια
 βύσιν ἀνὰ τὸν ὅρον. εἰς τὴν θέσιν καὶ δεξιὸν ἀφῆκεν.
 Τεῖς τὸν πρῶτον αὐτὸν ὅταν ἔβλεπον τὸ πᾶν δεμάτια τὰ
 ἑτοποθετοῦσαν ἀπὸ 5 δεμάτια εἰς ἑνὴν ἐκ τῶν ὁδῶν.
 ὅταν δὲ ἔβλεπον ἀφῆκεν τὸ δεμάτια εἰς τὴν τορὰς τοῦ ὅρου
 ἀπὸ 39 δεμάτια ἔσεσθαι τὴν τὴν τορὰς τὸν ὅρον
 καὶ πᾶν αὐτὸν δεμάτια καὶ τὴν τὴν τορὰς τὸν ὅρον
 ὅταν τὰ δεμάτια δὲ ἔβλεπον δεξιὸν τὸν ὅρον
 εἰς τὴν τορὰς τὸν ὅρον 6x τὸν ὅρον 6x τὸν ὅρον.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμηλῶν. τὰ ἑτοποθετοῦσαν 6x τὸν ὅρον 6x τὸν ὅρον.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον
 σας ; πρὸ τοῦ 1920 ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας
 ἔτο ἀγνωστὸς
 Ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας ἤρχισε κατὰ τὸ ἔτος 1930.

- Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Ριζοῦν καὶ χιτῶν ἢ θέρμα
χιτῶνται 2-3 ὀρμήματα καὶ ἐν θέρματι. Μετὰ χιτῶνται
αἰθαλεῖς καὶ τὸ φύτεμα. ὅταν ἀνοιχθῶν μετὰ 3-4 ἡμέρας
τὸ τῶμα καὶ φύτεται. ἢ φάτα καὶ θέρμα ἀναδέρων τοῦ
ρυγῆδου. 2-3 τέρματι ἢ θέρμα ἐν θέρματι μετὰ 3-4 ἡμέρας
... ἀνιέρων...*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.

*ὅταν τὸ χωράφι εἶναι μετὰ 3-4 ἡμέρας χιτῶνται
τῶμα. ὅταν ὁ ἄροτρον εἶναι μετὰ 3-4 ἡμέρας
χιτῶνται μετὰ 3-4 ἡμέρας.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

*Τὸ μόνον... χωρὶς τὸ... ὅταν εἶναι μετὰ 3-4 ἡμέρας
... ὅταν εἶναι μετὰ 3-4 ἡμέρας...
... ὅταν εἶναι μετὰ 3-4 ἡμέρας...
... ὅταν εἶναι μετὰ 3-4 ἡμέρας...*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ά.). *2-3 ἡμέρας... τὸ... ὅταν εἶναι μετὰ 3-4 ἡμέρας...
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).*

*ὅταν εἶναι μετὰ 3-4 ἡμέρας... ὅταν εἶναι μετὰ 3-4 ἡμέρας...
... ὅταν εἶναι μετὰ 3-4 ἡμέρας...*

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα χρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... Άρα... ὁ θείος... τὸ... χωράριον, τὸ ἄφρονον
 ἐν ὁλίκοις ναῖς ζῶντων... 2-4. ἡ... καὶ... τὸ...
 ἔμελλεν αὐτοῦ... ἡμερῶν ἐν... ἀνέχεται... ἡμερῶν...
 τὸ... ἀπὸ... καὶ... ἀπὸ...
 αὐτοῦ καὶ... ἐφόρουν αὐτοῦ... ἐπὶ...
 Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ τὸ ἕκοντα δωάνει

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....
 Ἡ συρμίνεωσις ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι καὶ ἐν...
 ὠνείχετο δ. ἀλωνέμενος.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησας
 ὁ χώρος τῆς συρμίνεωσις ἐλέγχεται ἐν τῷ...
 ἡ τοποθέτησις αὐτῶν εἰς τὸ σωρόν ἢ τὸ ἀλώνι ἐν...
 ἡ συρμίνεωσις ἡ συρμίνεωσις... ἡ συρμίνεωσις...
 πρὸς τὸ... ἀπὸ...
 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; ....
 ἡ συρμίνεωσις αὐτῶν καὶ ὁ χωρὶς τὸς καρποῦ...
 ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; ....
 τὸ ἀλώνι κατασκευάζετο... ἐξω... χωρίου...
 ἐν... χωρίου... ἀπὸ... ἀπὸ...

- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκῃ εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

To álwni árēhē aĩn hian hōn oluogēvriai. Eīxon
nēvtozē zō lōio álwni. Kavei) oīv hnooōōē vā álwnion
ōē ēēvō álwni: To álwni hzo lōien zō lōia.

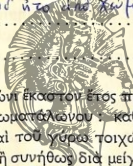
- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Ἀρχὴ τῶν ἰουδαίων καὶ ἑρζέων ἐστὶν Ἀβχαζόπου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνα (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνα (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε την κατασκευήν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Τὸ δάκρυον πρὸς ἀλάνιστος ἦτο ἀπὸ χύμα-

- 8) Πώς επισκευάζεται το άλώνι έκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξενος τοῦ
άλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καί
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων).. *Κωδ. Διαβιβρώτ. ἀπό Δελφίνου*, σ. 499B' 24.

[illegible]

Умн. 70' Значеніє... фз. нндд'. н' умн. ...

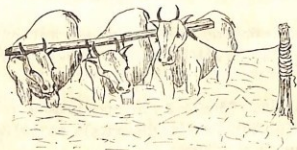
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἁλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

Δὲν εἶχον ἀριθμῶν ἡ-ἔσαν αὐτῶσαν.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν στοιγύων πρὸς ἁλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

... ὁ ἄλωνα ... ἔχρησεν ... ἀλωνα ...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχρωποποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στημένος, στρουλουργας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἀκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἐρχωνται γῦρες», καθ' ὅτῳ νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

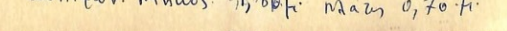
... ὁ ἀλωνα ... ἔχρησεν ... ἀλωνα ...

... ἔχρησεν ... ἀλωνα ...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

.....

Old 107 and New 107.

[illegible]

1946

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ὁ. ἀλ. ν. β. ρ. α. ἡ. ρ. α. 5. ε. ἡ. ρ. α. 5. η. ρ. α. 5. ζ. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ....
 ἡ. ρ. α. 2. - 3. ἡ. 4. ἀ. ν. α. ι. ο. ρ. α. ἀ. ν. α. ι. ο. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. ....
 π. ο. δ. α. ι. ο. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. ....

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

..... ἔ. χ. ρ. α. ι. ο. ρ. α. ι. ο. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχυν ; .....

..... ἡ. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. ....
 τὰ. σ. τὰ. χ. α. ι. ο. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. ....

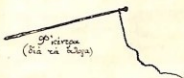
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
 πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
 φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

..... ἔ. χ. ρ. α. ι. ο. ρ. α. ι. ο. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. ....
 ἡ. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. 5. ε. δ. ε. ι. ν. ε. ἡ. ρ. α. ....

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . . . . .

τὸ ἀλωνεῖν λέγεται «βρωδιά»· διὰ τὸ ἀλωνεῖν βίτων ἀπὸ τοῦ σίτου βρωδιὰς ἐγένετο καὶ βρωδιά, διότι ἠδύλεον ἢ καλαρίδι νὰ τριμυχιδῇ στὰ βίτ· χρητέον ποιῆσαι διὰ τρωγῶν καὶ βοδιῶν διὰ τῶν χειμῶνα ἐκ ἐκχωρον»· ὅταν ἀλωνίζαν τὴν δίκαιαν ἐμαίναν ἐ βρωδιὰς.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) . . . . .

ἐλέγοντο «λαμνί»·

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, κἀλούμενοι ἀλωνεραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἄλογα καὶ ἀνελαμβάνον τὸν ἀλωνισμόν . . . . .

ὁ γεωργὸς ἀλωνίζει με' τὰ βόδια του ζῶα . . . . .

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ἤρχετο τὸ «χονδράκι»· ἦτο κίλινδρος· ἤσαντες ὁ ὅλος ἐκέρτετο με' τὰ βόδια.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; . . . . .

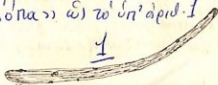
ἤρχετο ἐν εἶδους κοπάνου· μόνον διὰ τὴν δίκαιαν· ἐλέγετο «ζόπα»· εἶχε μῆκος 0,80 μ. διαμέτρον 0,03 μ.

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου·
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

τὸ ἀλώνισμα ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι. διὰ τὸ ἀλώνισμα τῶν
καλαμπουκιῶν, φαβογιῶν, φακῶν, ρεβιθιῶν καὶ ἰώσικων.....
ἔχειν εὐμενοποιεῖτο τὸ ξύλο «εὖ ὅπως» ὡς τὸ ἔν' ἄριθ. 1

κόπανος στρωγυλός

ξύλο κοπανιστοῦ διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ ὧρου δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; .....
ὁ κἀθεὶς χωρὸς κοπάνιζε τὴν εὐχάριτον κῆρυγαν...
ἡ κῆρυγαν παραχωρῶς ἐπαιρνε ἐρσητῆς ἡ ἀμοιβή...
χωρεῖς τὰ ἔργα ἐπαχθεματίζαι.....

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

ΟΙ ΔΕ ΧΥΕΙΣ ΉΤΑΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΕΙΝ. ΑΓΓΕΛΟΙ ΔΕ ΕΝΑΝΤΙΟΙ
ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ. ΑΝ Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΕΙΝ. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΕΙΝ.
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΕΙΝ. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΕΙΝ. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΕΙΝ.
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΕΙΝ. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΕΙΝ. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΕΙΝ.

- ... "αχ1, δ ε.ν. ε.ν. δ.ν. δ.ν. του 1:.....

- ψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)
 Τὸ πρῶτον ἡ ἐκκλησία καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκ 1933 ἔκινον ἡρώδη (ἐκδοκῶν)
 ὡς ὁ Ἀβραάμ καὶ οἱ ἱερεῖς. Ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. ἡ δόξα
 β'. Δίχνημα ἀπὸ βιβλίου 4504-

β'. Δίχνησμος

- Οι άλω νικητές σταχυς έδωσαν < λατινί>.

- To d'arabian fawwafan hi ad la bapni x qan ro
d'arabian qto no d' no baw.

- Όταν η Πράσινη ήταν στην Ξανθοπούλου και θυμάται π.χ. 24.11
«έχουμε πουλάει»

— 25 —

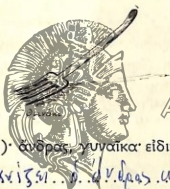
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

ὅταν ἡ παύσις ᾔτω μετὰ τοῦ δ. θυρῶς. ἐπιμένει.....
 ὅταν ἡ παύσις ᾔτω μετὰ δ. θυρῶς. ἐπὶ τῇ θυρῶς.....
 οὐδὲν ἔθιμον.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

τὸ ἀνέμισμα ἐγένετο μετὰ τὸν «γιαμπὰ» ᾔτω ἐργαλεῖον
 ὁμοῖον τῷ τὸ εἶδος τοῦ ἔθιμον ἀλλὰ μετὰ δ. θυρῶς.....
 ᾔτω δὲ ζυλινόν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἀνδρᾶς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

ἐλὶχνισσι καὶ λιχνισσι... δ. ἀνδρᾶς καὶ δ. γυναῖκα.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων ἐλέγχοντο «ζαχαλα» ἐπὶ τῶν ποδῶν καὶ τῶν ζώων ἀπὸ τοῦ διπλοῦ καὶ ἐλέγχοντο «ζαχαλα»
 ὁ καρπὸς ἀποχωρίζεται ἀπὸ τῶν «ζαχαλα» ἐπὶ τοῦ τρίτον.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρποπλόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

... *ἀνέμω δυνάμει ἀνέμισμα-*

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Ἡ διαλογή γίνεται καὶ γίνεται μετὰ τὸ << ντριμόνι >>.

τὸ ντριμόνι ἦτο εἶδος κοσκίνου-

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσμί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον παλαιοῦ δερμάτινον

κόσκινον ἢ ἀνέμισμα

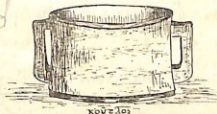
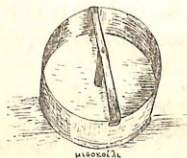
δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

χωρητικότητά του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Εἰς τὸ ἄλωνα ἡληρώνετο ἡ δευτέρα ἡ δολομυθία ἡμετέρας αἰ-
δὲ δευτεῖα & βούρης > > ἐφαρμόζετο λογαριασμός. τὸ ἰχνογράφημα ἐγένετο
ἡ ἐπὶ τοῦ δνί > > τὸ ἡμετέρας χωρὶς δὲ δ' ὀκάδας· κελὰ 7, 680.

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνα ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) .....

... Ὁ δὲν εἶδος κατασκευάσθητο ... ἐκ τῆς τοῦ δευτέρου
... ὅπου ἀναγράφεται πλὴν αὐτῶν .....

3) Ποῦ ἀπetheκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) .....

ὁ καρπὸς ἀποθηκεύετο ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐν τῷ ἀρνηρί > >
τὸ ἀρνηρί ἦτο κατασκευασμένο ἀπὸ θανάδια βεῖον & ὅπως
ὁ βοδωνίου παραλίδι ἡ ἡμετέρας τὸ ἀρνηρί ἦτο ὡς ὅτι ὁ δῶματιο ...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπetheκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνα . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κενσις εις την υπαιθρον ; .....
 β. μαθηται ειχε .. αχρεωνα οπου ι γινετο η αποδην ευθις ..
 β. αχρεωνων .. ειη η ειπασης του αιματος ..

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θηρισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Κάθε 2-3 χρόνια η διαδοχή των βιότοπων γίνεται με
την διαφύλαξη των βελώνων από τους κατοίκους. Στη συνέχεια

- 6) Μήπως όπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; . .

Ολίσ. Εμπορευμάτων. 10-15 δρχ. (10-15 δρχ. χρ.)
και άμυγδαλάς των καδούρων ή ξερών κεντριών
20 δρχ.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὐτὴ ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; . . . . .

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΧΕΙΡΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
 ἐν τῇ ἀποστολῇ τοῦ Χριστοῦ
 ὁλοκληρὴν ἔως τὸ ἔσχατον
 ἐκτελεσθῆναι τὴν ἐκκλησίαν

Εὐνοῖα. ἔδωκεν αὐτῇ χάριν καὶ ἰσχύϊν
 διὰ τοῦτο παλαίον καὶ νέον ἐβόησαν ἅπαντες.

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαίθριον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰουδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

.Τὸ ἀναφρα. τιμῶν. ἡ δ' αὖ φανερὰ ἐξέρχεται. καὶ Ἀποκριθεὶς...
ἐπὶ τὴν παρακαλὴν, ~~τὴν~~ ^{τὴν} καθάρσιν, καὶ καθαροῦ. Αὐτίς.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

Τὸ βράδι, τὴν παρασκευὴν καὶ καταρᾶς Ἀσπέρτας.
 ὡρα. ἑβδ. καὶ ἑστέρων ἁγίων τῶν δ. καὶ κα.
 ἡμέρας.

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

... Ἄν τὴν εἶχαν ὀκαθαρίᾳ -

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ....

... Τὴν πυράν τὴν ἀνάπτουν τὰ παιδιὰ.

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος;

Τὰ ξύλα καὶ τοὺς θάμνους τοὺς ἐνέλεσαν τὰ παιδιὰ.
τὰ ἐλάσσαν ἀπὸ τῆ χειωνιά, χεῖρς γὰρ αὐτῶν

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ παιδιὰ συγκεντρώνουν τὰ ξύλα ἀπὸ τῆ χειωνιά.
τοὺς φράντες, αὐτοὺς καὶ τὰς πλείους ἦσαν δάμνοι
καὶ παλαιὰ χόρτα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχκαί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

... οὐδὲν ἐγένετο.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

πάντες ἀπὸ τῆς φρενιάς πηδούσαν. πάντες τὰ παιδιὰ
καὶ αἱ γυναῖκες ἡλικίας 15 ἐξέχοντες...
ὁ καθένας πρὸς ἑαυτὸν ἔλαχε οἱ ψιλοὶ βρῶθονα.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

... ὁ ὁ δὲ ν. ξυμπίπτει ...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

... ὁ ὁ δὲ ν. ξυμπίπτει ... ὁ ὁ δὲ ν. καίεται ...

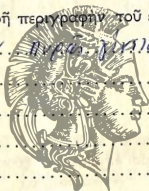
... τὸ ἔθιμον τῶν ἀνθρώπων ... ὁ ὁ δὲ ν. γίνεταί ...

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

... ὁ ὁ δὲ ν. ἔθιμον ... πᾶσι ... ὁ ὁ δὲ ν. ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΣ
 ΤΟΝ Κ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΣΟΦΙΣΤΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

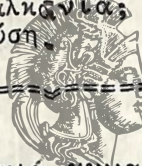

Παραθέτομεν 2 τραγούδια τὰ ὅπως τὰ τραγουδοῦσαν κατὰ τόν θερισμόν.
Απάντησις εἰς τὴν σελίδα 15 παρ. 5 .

Γιάννης θέριζε μαζί μέ τὴν καλή του,
συνορίστηκαν καὶ πιάστηκαν στοῦ μπέξι,
ἂν μέ διάβης Γιάννη, ἄλλαν καλήν θά πάρης,
κι ἂν σέ διάβω Γιάννη, ἄλλον καλό θά πάρω.
Γιάννης διαβῇ σαράντα δυό δεμάτια .
Γιάννη δίστασα, κρύο νερό γυρεύω,
βάστα κόρη μου νά βγοῦμε ἀπ' τό σκιμι,
ὅςω βαστιέται Γιάννη καὶ πῶς θά τς βαστάξω.
Βλέπεις τὰ βουνά καὶ τὰ ψηλά Βαλκάνια;
ἐκεῖ εἶναι τὰ νερά καὶ κρύα βρύση.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τί νά κάνω ὁ ἔρημος πού ἔχω κακιά γυναῖκα,
στό χωράφι μ' ἔστειλε νά πάω νά θερίσω,
ὅλη μέρα θέριζα βοριάς καὶ ἄερας,
κι τό βράδυ τὰ θυμῶνιαζα τρεῖς κρύοσταλένιες,
γύρισα καὶ πάεινα σάν νοικοκύρης,
κι εὐρίσκω τὴν νοικοκυρά μ' πού μαγειρεύει,
λαγό μαγειρεύει καὶ πέρδινά φένει,
σάλντισα (ἄπλωσα) κι γώ νά πάρω ἀπ' τὴν πέρδινά.
Παίρει τὴ σιδηρόφτιαρα μία - δυό στό χέρι,
ἔξω βρέ γάϊδαρε, βρέ μαγιμένε,
ὅταν ἔχω τοὺς φίλους μου μέσα μὴν μπαίνης.

1. Τό πλούκι (ερωτ/γιόν σας σελίς 4, ερώτησις 3) ἐχρησιμοποιοιέτο πρό τοῦ 1920 εἰς ξηρούς ἀγρούς καί διὰ βαθεῖες ἀράσεις. Ἔβρεφον 7 ἕως 9 ζεύγη βόδια ἀνάλογα μέ τήν σύμμακτον δύναμιν των. Τό ζεύγος πού ἦτο πλησίον εἰς τό πλούκι θά ἔπρεπε νά εἶναι ἀπό βουβάλια ἢ πολύ δυνατά βόδια. Ὅσα ἦσαν τά ζεύγη τῶν βῶων τόσο ἦσαν καί οἱ γεωργοί διὰ νά προσέχουν καί βουκεντρίζουν τά ζῶα. Οὐδεὶς ἔβου- κέντριζε τά δικά του ζῶα, ἐβουκέντριζε τά ξένα, διότι τό πλούκι ἦτο πολύ βαρὺ καί ἦτο ἐνδεχόμενον, ἂν ἐβουκέντριζε τά δικά του ζῶα, νά κάνη πονηριά διὰ νά μὴν κουράσῃ τά ζῶα ~~τοῦ~~ του. Κατὰ τό ξεκίλημα, τό πλούκι διὰ νά ἀνοίξῃ αὐλακιά, ἐπάνω εἰς τό σιουλτάρι ἀνέβαιναν 3-4 ἄτομα διὰ νά μῇ τό ὄνι εἰς τήν γῆ, μετὰ κατέβαιναν. Ἡ αὐλακιά εἶχε πλάτος 0,50 μ. καί βάθος 0,25-0,35 μ.

Ἡ ὀνοματολογία του. Ἐπάνω εἰς τήν μακέττα τοῦ πλούκι πού σᾶς ἀποστέλλομεν ἄχομεν σημειώσει ἀριθμούς διὰ νά ὀνομάσωμεν τά μέρη του.

1=σιουλτάρι, 2=ντιγκίλι, 3=τρουχούλια (ρόδες), ~~οἱ~~ οἱ ρόδες δέν ἦσαν αὐτές πού βλέπετε εἰς τήν μακέττα, ἀλλά ἦσαν ὅπως οἱ τροχοί τοῦ σημερινοῦ κάρρου μέ ὅλα τά μέρη ξύλινα. Τό σῆμα ἐξ ἀπὸ τίς ρόδες λέγεται τσινέ, αὐτό ἦτο ξύλινο.

4=ἀρσί, 5=κιπτσές, τό σῆμα πού περνᾷ ἀπὸ τὸν κίπτσέ καί τό ἀρσί λέγεται τσιμακτιάς, εἶναι σάν ζεῦλα. 6=κιρλακίτσι, ἐπάνω του ἔχομε σημειώσει τρία στίγματα ... ἐκεῖ θά ἔπρεπε νά ὑπάρχουν τρεῖς τρύπες διὰ νά ἀνοίγῃ καί νά κλείγῃ τὸ κίρλακίτσι, ἔτσι ἐκμανοῦζεται τό πλάτος τῆς αὐλακιάς, ὅσο προχωροῦ- με πρὸς τὸν ἀριθμὸ 6 τόσο μεγαλῶναι τό πλάτος τῆς αὐλακιάς. Ἡ ἀλυσίδα ἐκτός πού κρατᾷ τό σιουλτάρι ἐπάνω εἰς τό ντιγκίλι κανονίζει καί τό βάθος τῆς αὐλακιάς, ἡ ἀλυσίδα εἶναι μεγάλη, ὅταν ἀπλώνῃ τό ὄνι πηγαίνει βαθιά, ὅταν μαζεῦῃ ἡ ἀλυσίδα τό ὄνι πηγαίνει ρηχά, ἔτσι κανονίζεται τό βάθος τῆς αὐλακιάς 7=τσιρέσνα (μαχαίρι διὰ νά σχιζῇ τό χῶμα ὅλγ. νά κόβῃ τό πλάτος τῆς $\alpha = \pm \pm + =$ αὐλακιάς καί νά βοηθᾷ τό ὄνι. 8=σανίδι, 9=κουντούρι, 10=κουτσιάνια (χειρολαβές) 11=σπάθη (κρατᾷ τό σιουλτάρι καί τό κουντούρι) 12=γνί (ὄνι) ἐξύγιζε 25 κιλά.

13=οὐρίτσα (σκοῦπα) 14=ὀν ὑπῆρχε εἰς τό πλούκι τήν ἐτοποθέτησε ὁ κατασκευαστής διὰ νά σταθεροποιήσῃ τό πλούκι. 15=ταχτά ντεμέρ (προφυλακτῆρας διὰ τὰ σανίδια) -

Ἡ μακέττα ἡ ὁποία ἀποστέλλεται κατεσκευασθῇ ὑπὸ τοῦ Καραφεῖτζη Βασιλεῖου ἐτῶν 78.

2. Τό ἀλέτρι (ἐρωτηματολόγιόν σας σελίς 4, ερώτησις 2) ἐχρησιμοποιοιέτο διὰ τήν ἄρωσιν. Ἔβρεφον 1 ζεύγος βοδιῶν, τό χρησιμοποιοῦσαν διὰ τήν σποράν τοῦ σίτου καί διὰ αὐλάκια (σπορά καλαμποκιῦ). Ὁ ὀνοματολογία του: 1=κουντούρι, 2=οὐρά (χειρολαβή), 3=γνί (ὄνι), 4=σπάθη, 5=μπούγλια (διὰ νά ἀνοίγουν τό αὐλάκι) 6=σιουλτάρι. Τὸ κίρλακίτσι ἀνοίγεται ἀπὸ τὸν κίπτσέ καί ἐκμανοῦζεται ὁ πλάτος τῆς αὐλακιάς.

3. Ὁ ζυγός: ~~1=μεσόμενος~~ 1=μεσόμενος, 2=σῆμα, 3=ζυγός, 2=ζυγός, 3=κάτω ζυγί 4=γνί ντάβου, 5=καίσι (τά καίσι ἦσαν ἀπὸ ξύλο ἢ ὄστρον), 6=λιμαριά (ἀπὸ τήν μεσόμενον ἕως τήν ζεῦλα, ἐμπαινε ὁ λῆθος τοῦ ζώου)

→ (ἐρωτηματολόγιόν σας σελίς 4, ερώτησις 2)

4. Δράρνα. (ἐρωτηματολόγιόν σας σελίς 10, ἐρώτησις γ') Ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὸ σπάσιμο τῶν σβῶλων, τὴν ἔσερναν τὰ βόδια.
5. Σκραμπούλα ἐχρησιμοποιεῖτο μετὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τὸ μάζεμα τοῦ ἀχύρου.
6. Παλαμαριά. (ἐρωτηματολόγιόν σας σελίς 12, ἐρώτ. 2) Τὴν παλαμαριά τὴν ἐχρησιμοποιούσαν κατὰ τὸν θερισμόν, τὴν φοροῦσαν στὸ ἄριστερό χέρι διὰ νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὸ ορεπᾶνι, νὰ κάνουν δεματιά καὶ νὰ δένουν τὰ δεμάτια.
7. Δικράνι (ἐρωτημ. σελίς 22, ἐρώτ. 12) Ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ νὰ σηκώνουν τὰ δεμάτια τοῦ σιταριοῦ, ὅταν ἔκαμναν τὴ θυμωσιά ἢ φόρτωναν τὸ κάρρο.
8. Γιαμπάς (σελίς 25, ἐρώτησις 1) Ὁ μικρὸς γιαμπάς ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὸ γύρισμα τοῦ ἀχύρου κατὰ τὸν ἀλώνισμό καὶ ὁ μεγάλος ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὸ φόρτωμα τοῦ ἀχύρου εἰς τὸ κάρρο, διὰ μεταφορὰν εἰς ἀχυρῶνα.
9. Φτιάρι (σελίς 25, ἐρώτησις 1) Ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὸ λίχνισμα τοῦ σίτου, ὅταν ἔβγαινε τὸ ἄχυρο, διὰ τὸ λίχνισμα τοῦ καλαμποκιοῦ.
- Αἱ πληροφορίαι διὰ τὰ ὧς ἄνω ἐργαλεῖα ἐλήφθησαν ἀπὸ τὸν Καραφετζίην Βασίλειον ἡλικίας 78 ἐτῶν καὶ Σιρκελίδην Ἀθανάσιον ἡλικίας 75 ἐτῶν, ὁ πρῶτος κατήγετο ἀπὸ τὸ Κωκκωστή καὶ ὁ δευτέρος ἀπὸ τὸ Λιλή.
- (ὁ συλλογεὺς καμπασακάλης Δημήτριος Διδασκαλός, ἡ συλλογὴ ἀπὸ 13-11-1969)

Ἐν Σοφικῷ τῇ 10-2-1970

Ὁ Συλλογεὺς

(Δημ. Καμπασακάλης)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΓΗΤΩΝ

Υ.Γ. Ξιάλι: Ἡ ξιάλι ἐχρησιμοποιεῖτο μετὰ τὸ ἔσερναι.
 Ἄπο τῆς ξιάλης βουκνίζαν τὰ βόδια ἀπὸ τὴν ἀλάν ἔξω (ἐκβαδίζαν) τὸ ὕψος ὅταν ἔπαινε πηλὸ ἢ κόρρα.

3'

Παραθέτομεν 2 τραγούδια τὰ ὅποια τραγουδοῦσαν κατὰ τὸν θερισμόν.
Ἀπάντησις εἰς τὴν σελίδα 15 παρ. 5 .

Γιάννης θέριζε μαζί με τὴν καλή του,
συνοριστήσαν καὶ πιάστησαν στοῦ μπαξι,
ἂν με διάβης Γιάννη, ἄλλαν καλὴν θά πάρης,
κι ἂν σέ διάβω Γιάννη, ἄλλον καλὸ θά πάρω.
Γιάννης διαβὴ σαράντα δυὸ δεμάτια .
Γιάννη δίδασσα, κρύο νερὸ γυρεύω,
βάστα κόρη μου νά βγοῦμε ἀπ' τὸ σιῶμι,
ὅσω βαστιέται Γιάννη καὶ πῶς θά τὸ βαστάξω.
Βλέπεις τὰ βουνά καὶ τὰ φηλά βαλκάνια;
ἐκεῖ εἶναι τὰ νερά καὶ κρύα βρύση.

=====

Τί νά κάνω ὁ ἔρημος ποῦ ἔχω κακιά γυναῖκα,
στό χωράφι μ' ἔστειλε νά πάω νά θερίσω,
ὅλη μέρα θέριζα βοριᾶς καὶ ἄρας ,
κι τὸ βράδυ τὰ θυμῶνιαζα τρεῖς κρουσταλένιες,
γύρισα καὶ πάεινα σάν νοικοκύρης ,
κι εὗρισκω τὴν νοικοκυρά μ' αὐτὴ μαγειρεύει,
λαγὸ μαγειρεύει καὶ πέροικα φέγγει,
σάλντισα (ἀπλωσα) κι γώ νά πάρω ἀπ' τὴν πέροικα.
Παίρει τὴ σιδηρόψατα μιά — δυὸ σιῶ κέρει,
ἔγω βρέ γάιδαρε, βρέ μαγιμένε,
ὅταν ἔχω τοῦτ' αἰλουὺς μου μέσα μὴν μπαίνω.

(Πληροφοριοδότης: Καραφεύζης Βασίλειος ἐτῶν 78)

Συλλογεὺς: Καμπασανάκης Δημήτριος Διδάσκαλος)

Τό χωριό Σοφικό (Ν.Κωστή-Η Λιλή) μέ πληθυσμό 2000 κατοίκους βρίσκεται 12χιλιόμετρα ΒΑ του Διουμετείχου, στο δεξιό της θενικής οδού Διουμετείχου-Όρεστιάδος.

Τό Σοφικό αποτελείται από δύο συνοικισμούς τό Ν.Κωστή καί Νέο Λιλή, αρκετά έκτεταμένους. Σήμερα οί κάτοικοί του ασχολώνται μέ τή γεωργία καί τήν κτηνοτροφία.

Οί κάτοικοι του συνοικισμού Ν.Κωστή ασχολούνται καί μέ τήν καπνοεργία φάβας, τήν οποία πωλούν στό Διουμετείχο καί Όρεστιάδα τς μέρες πού γίνεται παζάρι.

Τό χωριό, βρίσκεται στή μέση της απόστασης Διουμετείχου καί Όρεστιάδας καί συνδέεται οικονομικά καί μέ τς δύο πόλεις.

Θικάτοικοι του Σοφικού είναι 880ι πρόσφυγες καί προέρχονται από τόΚωστή καί τό Λιλή της Ανατολικής Θράκης.

Από ήταν δύο χωριά τόνα κοντά στό άλλο σέ απόσταση 3-4 χιλιόμετρα στην περιοχή της μακρής γέφυρας (οὐσουν κλουπρού), δηλαδή απέναντι της σιδηροδρομικής γέφυρας του Έρυσσοταμού καί στό ύψος του Διουμετείχου, πέραν του ποταμού Έβρου, σέ απόσταση από τήν οχθη του 5-6 χιλιομέτρων.

ΑΙΛΗ: Τό χωριό αυτό βρίσκεται στην κεντρική φέρεια της Μακρής γέφυρας (οὐσουν κλουπρού) όπου καί σήμερα υπάρχει διοικητική.

Οι οικονομικά συντάσσονται μέ τό Διουμετείχο. ΑΥΤΟ: Αυτό, πήγαιναν από κερνούσαν τόν ποταμό Έβρο μέ μεγάλες βάρκες. Τό χωριό τό αποτελούσαν αποτελούν τό περίπου σπένια (τουρκ. στί χανέδες).

Στό κέντρο του χωριού ήταν ένα μεγάλο σπένι (τουρκ. ΜΠΕΝΑ) πού τό χρησιμοποιούσαν γιά σχολείο μέ 80 περίπου μαθητές. Αὐτά διδασκόνταν (ανάγνωση, ψαλτήρι, δικταχί, ~~γραφή~~ ~~αριθμητική~~).

ΚΩΣΤΗ: Αυτό, όπως καί τό Λιλή, βρίσκονταν απέναντι της σιδηροδρομικής γέφυρας του Έρυσσοταμού, στό ύψος του Διουμετείχου, πέραν του ποταμού Έβρου καί σέ απόσταση 3-4 χιλιομέτρων από τήν οχθη του.

Τό χωριό τό αποτελούσαν 150 οικόγένειες καί, είχε δικό του Σχολείο. Τό Σχολείο αυτό τό έκτισε ο έμοχωριός τους Γεώργιος Καραφίτης, πού τόν ανάγκασαν οί συγχωριανοί του, γιατί δέν πλήρωνε τά ένοίκια των κτημάτων τήν εκκλησίας. Οί μαθηταί πού φοιτούσαν ήταν περίπου 70 καί διδασκόνταν τά ίδια μέ τούς μαθητές του Λιλή.

Τό 1922 μέ τήν ανταλλαγή του πληθυσμού οί κάτοικοι καί των δύο χωριών, ήλθαν στό Διουμετείχο, όπου παρέμειναν ένα χρόνο.

Τό 1923 οί Κωστίτες εγκαταστάθηκαν στό μέρος όπου βρίσκεται καί σήμερα τό χωριό, μέσα σέ πρόχειρες άχυροκαλύβες.

Τό 1925 ο έποικισμός τούς έδωσε χρήματα καί έκτισαν τά σπίτια τους. Τό χωριό ονομάστηκε Ν. Κωστή. Οί Λιλιώτες έγκατεστάθηκαν στό Σουφλάρ(Σοφικό)τουρκικό χωριό,πού βρισκόταν στά ανατολικά ρε τοῦ σημερινοῦ Ν.Κωστή-Ν.Λιλή μέσα στόν ,κοντά στόν ποταμό Έβρο.

Τό 1928,μέ τίς μεγάλες πλημμύρες τοῦ ποταμοῦ Έβρου ,οί Λιλιώτες ἔρχισαν νά ἐγκαταλείπουν τό Σουφλάρ(Σοφικό).Τό χεινῶνα τοῦ 1940 μέ τή πλημμύρα ἐγκατέλειψαν ὀριστικά τό χωριό καί ἐγκαταστάθηκαν κοντά καί νότια τοῦ Ν.Κωστή,ὅπου καί σήμερα βρίσκεται."Έτσι οί κάτοικοι τοῦ Κωστή -Λιλή τῆς Ἀνατολικῆς θράκης ἀπέτελεσαν τό Ν. Κωστή -Ν.Λιλή, πού πήρε τό ὄνομα Ν.Σοφικό καί σήμερα Σοφικό.

(Πληροφοριοδότης: Σιρκελός Ἀθανάσιος ἑτῶν 75.

Συλλογεύς: Καμπασακάλης Δημήτριος Διδάσκαλος)

Έν Σοφικῷ τῇ 10-2-1970

Ὁ Συλλογεύς

(Δημ. Καμπασακάλης)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Η Τσέτλα: Έχρησιμοποιείτο ως είδος διπλοτύπου εισπράξεως.

‘Αποστέλλομεν ^{πέντε} τσέτλες. Ἡ καθέ τσέτλα ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο(2)-τεμά-
χια, τὸ μεγάλο καὶ τὸ μικρὸ τεμάχιο. Τὸ μικρὸ ἔχει κοπή ἀπὸ τὸ μεγάλο καὶ
συνεπῶς ἐφαρμόζει ἀκριβῶς εἰς τὴν κοπή. Τίς τσέτλες, τίς ἐχρησιμοποιοῦσε ὁ
κεχαγιάς (ὁ κλητῆρας) τοῦ χωριοῦ. Ἐπὶ τουρκοκρατίας, κάθε χωριὸ εἶχε τὸ δικό του
κεχαγιά, τὸν ἐπλήρωναν οἱ κάτοικοι, οἱ Ἕλλημες, ἀνάλογα μὲ τὴν οἰκονομικὴν
τῶν κατὰστασιν. Ὁ κεχαγιάς ἐγνώριζε πόσο σιτάρι θὰ πάρῃ ἀπὸ τὸν κάθε νοι-
κοκύρη καὶ σὲ πόσες δόσεις. Ὅταν ἤθελε νὰ κάνῃ εἰσπράξεις διὰ τὴν πρώτην
δόσιν, ἔκαμνε τόσες τσέτλες, ὅσοι ἦσαν οἱ ὀφειλέται του. Οἱ τσέτλες ἦσαν
ἀκέραιες, ἀκοπες καὶ περασμένες σ’ ἓνα σχοινί. Ἀρχίζε, λοιπόν, ἀπὸ ἓνα ὀφειλέ-
τῃ, ἀφοῦ ἔπαιρνε τὸ δικίον του, τὸ σιτάρι τῆς αὔσεως, ἔκοβε τὴν τσέτλα εἰς
σημεῖον κ καὶ ἔτσι ἀποχωρίζοι τὸ μικρὸ τεμάχιο μ, κατόπιν ἐνώπιον τοῦ
ὀφειλέτου ἐφήρμοζε τὸ μὴ στὸ μεγάλο τεμάχιο 1 καὶ ἔκαμνε ~~ε=α~~ ἓνα ἄλλο
κόψιμο καὶ τῶν δύο τεμαχίων μαζύ εἰς τὸ σημεῖον ε, ὥστε νὰ σχηματισθῇ μᾶ
ἐγκοπή εἰς τὰ δύο τεμάχια τῆς τσέτλας, μετὰ ἀπ’ αὐτὸ, τὸ μικρὸ τεμάχιο μ1
τὸ ἔδινε εἰς τὸν ὀφειλέτη καὶ ὁ κεχαγιάς ἐκρατοῦσε τὸ μεγάλο τεμάχιο 1.
Τὸ ἴδιο ἔκαμνε εἰς ὅλους τοὺς ὀφειλέτας, ἀντὶ τὴν ἡμέρα ἐκείνη τοῦ ἔδιναν
τὴν πρώτην δόσιν. Ἔτσι, ὁ κεχαγιάς εἶχε τὰ μεγάλα τεμάχια καὶ οἱ ὀφειλέ-
ται ποὺ ἐπλήρωναν τὴν πρώτην δόσιν, εἶχαν τὰ μικρὰ τεμάχια. Οἱ τσέτλες δὲν
εἶχαν ἀριθμούς. Πότε ἀρτιομήσαμε μᾶ διὰ νὰ ἐξετησῶμε τὴν κοπήν τῆς

“Όταν ὁ κεχαγιάς ἤθελε νὰ εἰσπράξῃ τὴν δευτέρην ἡκαὶ τὴν πρώτην δόσιν ἀπὸ μερικοὺς, ἔπαιρνε τρεῖς τσέτλες καὶ γάγαμε στὸν πρῶτον ὀφειλῆτην ποὺ συναντοῦσε καὶ τοῦ ζητοῦσε τὴν τσέτλα ὀηλ. τὸ μικρὸν τεμάχιον, τὸ διπλότυπον. Τότε προσπα-
θοῦσε τὸ μικρὸν αὐτὸ τεμάχιον νὰ τὸ ἐφαρμόσῃ σ’ ἓνα μεγάλο.” Ἀς ποῦμε πῶς
βρῆκε τὸ μ1 (τὸ μ1 τοῦ πῆρε ἀπ’ τὸν ὀφειλῆτην) νὰ ἐφαρμόσῃ στὸ 1 (τὸ μ1 σὲ κα-
νένα ἄλλο δὲν ταιριάζει). Τότε, ἂν μὲν πάρῃ τὸ δίκιον τοῦ κεχαγιάς, τὴν δευτέ-
ρην δόσιν, ἐφ’ ἀρμόζει τὸ μ1 στὸ 1, καὶ χαράσσει ἑνδεκα ἔγκοπῃ καὶ δίνειν στὸν
ὀφειλῆτην τὸ μικρὸν τεμάχιον, τὸ μ1. “Ἄν ὁ ὀφειλῆτης κάνειν πονηρίαν καὶ τραβήξῃ
τρίτην ἔγκοπῃ κατὰ τὴν εἰσπράξιν τῆς γ’ δόσεως, ἡ τσέτλα τοῦ κεκαχαγιά θά εἴῃ
2 ἔγκοπές ἐνῷ τοῦ ὀφειλῆτη θά εἴῃ 3 ἔγκοπές.
Ὁ κεκαχαγιάς καὶ τὸν ὀφειλῆτην κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ γάλακτος ὑπὸ τῶν

2 ἔγκοπες ἐνῷ τοῦ ὀφθαλμοῦ θά ἔχη 3 ἔγκοπες.
Ἡ τσέτλα ἐκρησιμοποιεῖτο καὶ κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ γάλακτος ὑπὸ τῶν
κτηνοτρόφων εἰς τὴν παντρὰν ὀπλ. τὸ τυροκομεῖτον.
(Παραπομπὴ δόξης: Τσακαλάκης Εὐάγγελος ἐτῶν 72)

Εν Σοφικῇ τῇ 10^η 2-1970
Ὁ Συλλογεύς

(Δημ. Καμπασακάλης)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΔΗΜΟΤ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΔΙΑΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ
Α' ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΣΟΦΙΚΟΥ
Αριθ. πρωτ. 21

Έν Σοφικῷ τῇ 10-2-1970

Π ρ ό ς

Τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν

Κέντρον Ἑρεῦνης Ἑλληνικῆς Λαογραφίας
Εἰς Ἀθήνας

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ

Αριθ. Πρωτ. 20.1425
Ἑληφθῇ τῇ 24-2-70

Έν συνεχείᾳ τοῦ συμπληρωθέντος ἐρωτηματολογίου, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ πέμψωμεν ἡ ὑμῖν α) Σύντομον ἱστορίαν τοῦ χωρίου. β) Ὁμοιώματα τῶν ἐργαλείων: πλούκι, ἀλέτρι, ζυγός, σβάρνα, φτιάρι, γιαιμπάς, οἰκράνι, σκραμπούλα, παλαμαριά καὶ τσέτλες. γ) Δύο ἔγγραφα ὀνοματολογίας καὶ χρήσεως τῶν ἐργαλείων δ) Τέσσαρες φωτογραφίας διαφόρων ἐργαλείων με ἔγγραφον ὀνοματολογίας καὶ χρήσεως καὶ ε) Δύο τραγοῦδια θερισμοῦ. Ἀπαντὰ ἀποστέλλονται, ἐντός κινήσει, ταχυδρομικῶς. Παράκλησις, νὰ ἀποστείλατε ἀπὸ τὴν ἐκδοτικὴν ἀρχὴν τῶν ἐργαλείων.

Τὸ π/ντὴς τοῦ Σχολείου

(Δημ. Καμπασακάλης)

Παρεχόμενος